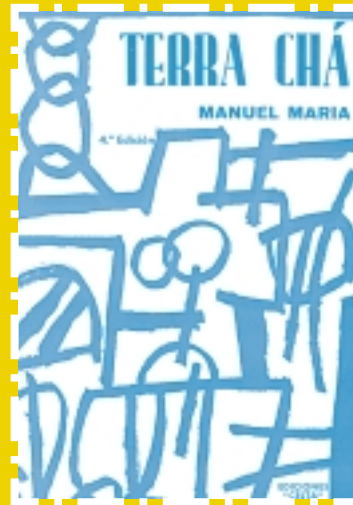

O poeta da Terra Chá

*Eu amo a Terra Chá, sempre tan miña.
Eu amo a Terra Chá tal como é:
ja súa seiva corre no seu sangue
e alúmame, a súa luz, o corazón!*

Canto á Terra Chá

Estes versos do poemario *Terra Chá* son ben denotadores da querencia e da atracción que a terra nai producía en Manuel María. A publicación en 1954 do poemario *Terra Chá* inicia unha nova xeira poética marcada pola total identificación do poeta co mundo labrego galego, iniciando así "un camiño de sinxeleza na poesía". Esta sinxeleza refírese ao feito de retomar o poeta a raíz popular, isto é, metros tradicionais (sirventés, tríada ou copla), recursos igualmente populares (paralelismos, repeticións, rima ...), vocabulario tradicional, etc.

A Galiza esencial é a protagonista e a musa inspiradora dun total de 113 poemas na edición definitiva, agrupados en diferentes bloques temáticos: Terra Chá, Axente, Romaxes, A terra e o labradío, Prados, Os animais, O tempo, As árbores, Os paxaros, As cousas.

1 Lede en voz alta a estrofa que introduce esta unidade e explicade a intención do poeta ao escribila. Logo, explicao coas túas palabras no caderno de actividades.

2 Volve á actividade 7 da unidade 1 e refresca a memoria sobre a localización da Terra Chá. Logo, procura en bibliografía tradicional e virtual esta comarca e anota os datos que che parezan máis relevantes.

Por último, redixe no caderno unha carta a un amigo ruso que, sorprendido polo renome deste poeta e dos seus textos traducidos ao seu idioma, quere saber máis sobre o lugar que tanto amou Manuel María.

3 Comentade entre todos e todas esta cita de Manuel María a propósito da Terra Chá:

"Un día nunha viaxe desde Outeiro de Rei ao Miño vin o libro. Vino claramente. O libro das paisaxes. Despois o impulso verdadeiro veu dado cunha lectura moi atenta de Novoneyra e eu mesmo dos versos".

Marcade no mapa da unidade 1 anterior o percorrido que sinala Manuel María na cita.

4 Procurade información sobre o grande amigo de Manuel María, Novoneyra, coñecido como o "Poeta do Courel". Anota os datos que che parezan máis importantes.

5 Repara nos seguintes datos e valora cal foi a acollida do público para con este poemario.

"En abril de 1954 sae en Lugo o *Terra Chá*, nesta primeira edición con 55 poemas (...) en 1967 sae a 2ª redacción, con 91 poemas; en 1972, a 3ª, con 100 poemas; en 1980, a 4ª con 105 poemas; e en 1989, a 5ª, con 110 poemas e en 2001, a derradeira, con 114 poemas".

6 A continuación, reproducimos os títulos de varios poemas; tenta deducir a que bloque temático dos indicados na introdución poden pertencer:

- ✓ Vilalba _____
- ✓ Homenaxe ós poetas da Terra Chá _____
- ✓ Sementeira _____
- ✓ A Santa Isabel de Outeiro de Rei _____
- ✓ As patacas _____
- ✓ Herba seca _____
- ✓ A cotovía _____
- ✓ Gando _____
- ✓ Orballo _____
- ✓ Abeneiro _____
- ✓ O melro _____
- ✓ Muíño roulón _____

7 Ponlle agora un título a estes poemas. Se é posíbel, o profesor/a poderá facer unha audición con estes temas musicados:

a) *O cuco, cuco, cuqueiro.
O cuco, cuco, cucón.
¡Madrugón e cantareiro!
¡Cantareiro e madrugón!*

*Óise pola carballeira
o vello cuco souril
ó nacer a Primaveira
entre o Marzo e o Abril.*

*¡O vello cuco, cucou
e moito máis cucará!
¡O cuco non me capou
e nunca me capará!*

*Polas mañás ben cediño
o cuco canta "cú-cú".
¡Como o teño por veciño
eu trato ao cuco de tu!*

Título:

b) *Non canta na Chá ningún.
Por eso o meu carro canta.
Canta o seu eixo tan ben
que a señalidade me espanta.*

*Non hai canto tan fermoso:
fino como un asubío.
Anque é, ás vegadas, saudoso,
faise, no ar, rechouchío.*

*O meu carro é cerna dura:
sábese carballo e freixo.
¡Que fermosa a súa feitura!
¡Que lixeiraza a do eixo!*

*As cousas vanse aledando
por onde o meu carro pasa.
¡Carrétame herba pró gando!
¡Tráime a colleita prá casa!*

Título:

8 Que significa a expresión "tratar de tú"?

9 Por que pensas que Manuel María usa o pronome tónico "tu" no canto de "ti"?

10 Troca a palabra "cuco" polo nome doutro animal e créalle un poema axeitado de dúas ou tres estrofas mantendo o mesmo esquema métrico.

11 Investigando no tempo. Até non hai moito tempo, o carro formaba parte da vida diaria de calquera casa de aldea.

- ✍ Tamén foi así na túa? _____
- ✍ Desde cando non hai carro? _____
- ✍ Conservádelo aínda en uso ou de adorno? _____
- ✍ Desfíxose a túa familia del? _____
- ✍ Hai algún carro na zona onde ti vives? _____
- ✍ Cal foi o aparello que substituíu o carro? _____
- ✍ Recolle de informadores orais vocabulario pertencente ás partes do carro.

12 Le o seguinte poema e analiza as cuestións que che propoñemos ao final do mesmo:

Con Suso Vaamonde, na homenaxe da AS-PG

Labrego

*¡Pra escravo o labrador!
No Inverno móllase.
No Vrao derréteo o calor.*

*A súa vida é incerta:
ó sementar non sabe
se acerta ou non acerta.*

*Pra lograr unha anada
ten que contar co sol,
coa auga, coa xeadá...*

*Como a terra é cega,
se lle dá froito un ano
o que vén xa llo nega.*

*Así vive o labrador:
¡comendo pan regado
con sangue e con suor!*

Terra Chá, 1954

a) Con que adxectivo se cualifica o labrador, a vida do labrego e a terra?

b) Resume brevemente o contido do poema.

c) Por que se pode dicir que este poema ten un sentimento máis comprometido e crítico que calquera dos anteriores que lestes?
